

**UNITAT DOCENT DE DERMATOLOGIA
MEDICOQUIRÚRGICA I VENEROLOGIA
ITINERARI FORMATIU**

<http://www.bellvitgehospital.cat>

**COMISSIÓ DE DOCÈNCIA
HOSPITAL UNIVERSITARIO DE BELLVITGE**

**UNITAT DOCENT DE DERMATOLOGIA MEDICOQUIRÚRGICA I VENEROLOGIA
Programa de la especialitat adaptat al centre
ITINERARI FORMATIU**

Autors: A Jucglà Serra

L'itinerari formatiu de l'especialitat, estableix totes les competències que han d'adquirir els residents durant el període de formació, juntament amb el grau de supervisió i nivell de responsabilitat a cada etapa, així com la descripció de l'avaluació que es realitzarà, la qual cosa permet al facultatiu resident conèixer el seu programa formatiu des del seu inici i li facilita planificar i estructurar millor la seva formació. Aprovat el 13.12.2018, a la reunió de la CD (acta 13/2018).

Reflecteix els objectius docents de cada rotació i a les guàrdies, així com els coneixements i habilitats a adquirir.

Reflecteix també el grau de supervisió i nivell de responsabilitat per a les diferents activitats, segons l'any de residència.

Tot això afavoreix que es coneguin els diferents conceptes a avaluar cada any, tant al tutor com al propi facultatiu resident.

La Comissió de Docència ha establert una ponderació sobre la nota anual del 90% per a tots els apartats definits a les diferents rotacions i les guàrdies i un 10% per a la resta d'activitats.

Nivells de responsabilitat: Han de quedar especificats en cada cas.

Nivell de responsabilitat	Valoració
Nivell 1 Nivell de major responsabilitat	Activitats realitzades directament per el resident, sense necessitat de tutorització directa. El resident executa i, posteriorment, informa.
Nivell 2 Nivell de responsabilitat mitjà	Activitats realitzades directament per el resident, sota la supervisió directa del tutor o facultatiu especialista responsable.
Nivell 3 Nivell de menor responsabilitat	Activitats realitzades per el facultatiu. Estan observades y/o assistides durant la seva execució per el resident, que no té responsabilitat i exclusivament actua com a observador o assistent.

Com a norma general, es segueix el criteri establert als Protocols de les guàrdies, tenint en compte que els residents, excepte en determinades situacions, poden assolir el considerat nivell de responsabilitat mitjà de cada especialitat, segons l'any de residència. Pels casos especials, el tutor ha d'establir els nivells específics per a un resident determinat i per a la realització de determinades activitats clíniques

- Nivell 1-2 per a una gran part de les activitats clíniques en funció dels coneixements i habilitats adquirides.
- Nivell 3 per a activitats molt específiques de l'especialitat.
- Nivell 3 de responsabilitat per signar altes o baixes o determinats documents o sol·licitud de proves específiques (R1).

Avaluació

L'avaluació de les diferents rotacions, així com l'avaluació anual i final, reflecteix la valoració dels coneixements adquirits, les habilitats assolides i les actituds del resident durant tot el període.

La ponderació establerta al nostre centre és:

1. Rotacions: 65%
2. Activitats complementàries: 10%
3. Qualificació tutor: 25%

1. Rotacions (65%)

70%

Coneixements adquirits

Raonament/valoració del problema

Capacitat per prendre decisions

Capacitat per prendre decisions

Ús racional de recursos

Seguretat del pacient

30%

Motivació

Puntualitat/assistència

Comunicació amb el pacient i la família

Treball en equip

Valors ètics i professionals

2. Activitats complementàries (10%)

Nivell	Publicacions	Comunicació Oral	Pòster
Internacional	0,3	0,2	0,1
Nacional	0,2	0,1	0,05
Autonòmica	0,1	0,05	0,02

Assistència curs/taller (mínim 10 hores)	Ponent curs/taller (mínim 2 hores)	Ponent en Sessions	Participació en projectes d'investigació
0,02- 0,1 (valorar duració i complexitat)	Fins a 0,2 (valorar durada i complexitat)	*En el servei/unitat: fins a 0,01 *Generals/Hospitalàries: fins a 0,02	0,05-0,2 (valorar implicació i tipus de projecte)

3. Qualificació tutor (25%)

Quantitativa (1-10)	Qualitativa
1-2	Molt insuficient. . Lluny d'assolir els objectius de la rotació. S'han de proposar àrees de millora en l'apartat corresponent.
3-4	Insuficient. No assoleix tots els objectius anuals, però els podria assolir amb un període complementari de formació. Han de proposar-se àrees de millora en l'apartat corresponent i suggerir la durada del període complementari.
5	Suficient. Assoleix els objectius anuals..
6-7	Bo. Assoleix els objectius anuals, demostrant un nivell superior en alguns d'ells.
8-9	Molt bo. Domina tots els objectius anuals.
10	Excel·lent. Molt alt nivell d'acompliment durant l'any formatiu. Només assoleixen aquesta qualificació un nombre limitat de residents. Es valorarà d'acord amb l'experiència del tutor amb els resultats de la promoció o amb altres promocions anteriors de residents, qualificats com a molt bons.

Seguint les recomanacions dels diferents programes formatius i del *Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad*, s'han establert els cursos obligatoris i les activitats complementàries per als residents de primer any. Els residents de segon any han de començar a participar de manera progressiva, en comunicacions i publicacions del servei (mínim una per any), en les sessions (generals i/o del servei), en la docència de postgrau o pregrau i en l'elaboració de protocols i/o guies clíniques. La realització d'aquestes tasques permet, juntament amb la realització dels cursos obligatoris (de l'hospital o del propi servei), assolir aquest 10% (activitats complementàries).

Fitxa d'especialitat

DER DERMATOLOGIA MEDICOQUIRÚRGICA I VENEROLOGIA

Any de residència	Rotació	Durada en mesos	Dispositiu on es realitza
R1	URGENCIES	2	HOSPITALUNIVERSITARI DE BELLVITGE
R1	MEDICINA INTERNA	3	HOSPITALUNIVERSITARI DE BELLVITGE
R1	MALALTIES INFECCIOSES	2	HOSPITALUNIVERSITARI DE BELLVITGE
R1	DERMATOLOGIA GENERAL	5	HOSPITALUNIVERSITARI DE BELLVITGE
R2	DERMATOLOGIA GENERAL	11	HOSPITALUNIVERSITARI DE BELLVITGE
R2	DER - INFECCIONS DE TRANSMISSIÓ SEXUAL	1	HOSPITALUNIVERSITARI DE BELLVITGE
R3	DERMATOLOGIA GENERAL	12	HOSPITALUNIVERSITARI DE BELLVITGE
R4	DERMATOLOGIA PEDIÀTRICA	2	HOSPITAL SANT JOAN DE DEU
R4	DERMATOLOGIA	10	HOSPITALUNIVERSITARI DE BELLVITGE

ACTIVITATS DELS RESIDENTS

RESIDENT DE PRIMER ANY (R1)

ROTACIONS

Servei d'Urgències (2 mesos)
Medicina Interna-Infecçioses (5 mesos)
Servei de Dermatologia general (5 mesos):

OBJECTIUS:

Coneixements (Generals).

Coneixement de l'estructura física de l'hospital, ubicació dels diferents Serveis i de les seves característiques.

Adquirir els coneixements suficients per establir les bases que permetin desenvolupar una assistència d'urgències generals de l'hospital.

Sol·licitar els exàmens complementaris per l'estudi del malalt, ajustar-los en cada cas particular i amb coneixement real dels períodes de lliurament i de la relació interès de la informació rebuda/ cost de l'examen.

Coneixement de l'anatomia, histologia, bioquímica i fisiologia de la pell sana.

Aprenentatge de les tècniques bàsiques d'exploració cutània necessàries pel diagnòstic de les malalties cutànies.

Habilitats (Generals).

Familiaritzar-se amb l'organització assistencial de l'hospital, els seus diversos Serveis, biblioteca, etc., així com conèixer els mètodes diagnòstics i terapèutics de què disposa aquest. Confeccionar històries clíniques amb la metodologia pròpia de la unitat on es trobi i efectuar una exploració clínica completa.

Familiaritzar-se amb l'exploració cutània, lesions clíniques elementals i descripció de les manifestacions cutànies de les patologies dermatològiques més freqüents.

Aprenentatge de les tècniques bàsiques de laboratori necessàries pel diagnòstic de les malalties cutànies.

Aprendre el maneig de les diferents fonts bibliogràfiques, tant en paper (llibres, revistes) com en format electrònic.

Actituds amb els pacients.

Aprendre a recollir la informació que el malalt aporta, sabent separar allò fonamental d'allò accessori.

Aprendre a informar els pacients i/o els seus familiars en relació amb el procés que el malalt pateix.

Activitats (Generals)

a) Assistencials.

Durant el període rotatori seguirà les indicacions de les Unitats on es trobi.

Elaboració d'històries clíniques, assistència a la consulta externa, participació en les guàrdies d'urgències de l'hospital adscrit a Medicina Interna.

Realitzar biòpsies i participar en la cirurgia dermatològica.

b) Científiques.

En finalitzar el primer any de formació, el metge ha d'iniciar les activitats acadèmiques sota la supervisió dels metges adjunts del Servei, amb la preparació de Seminaris monogràfics del Servei, casos clínics per a presentar en les sessions formals de les de les acadèmies científiques (a partir del segon any). Durant el primer any haurà d'ocupar-se de:

- Assistència als seminaris i sessions clíniques de l'hospital, i especialment de les programades per a metges Residents.
- Assistència i participació en els seminaris i sessions que es programin a la Unitat o Servei on es trobi en cada moment.
- Ajudar en la preparació de comunicacions amb el personal de l'Unitat on es trobi.
- Assumir la responsabilitat de l'estudi de coneixements teòrics, segons les indicacions del tutor.

ROTACIONS

Rotació per Urgències (2 mesos)

Objectius.

Realització correcta d'anamnesi.
Exploració bàsica i específica de la patologia aguda i urgent.
Maneig dels mètodes diagnòstics, exploracions complementàries i mesures terapèutiques.
Maneig del pacient i de la família a Urgències.
Redacció d'informes.
Maneig de la fase aguda de la insuficiència cardíaca.
Maneig de les descompensacions agudes dels pacients amb patologies respiratòries.
Maneig de les descompensacions dels pacients diabètics.
Orientació de les patologies neurològiques.
Orientació de la insuficiència renal.
Indicar el tractament mèdic i col·laborar amb la indicació quirúrgica adequada, sota la supervisió del resident gran o de l'adjunt.
Realitzar tècniques d'anestèsia local.
Realitzar tècniques d'asèpsia i antisèpsia al quiròfan.
Preparació del camp operatori.
Desbridat abscessos de parts toves i tractament de les ferides incís-contuses.
Assistir al quiròfan d'urgències, com a primer ajudant, en cirurgies menors i com a segon ajudant en cirurgies urgents majors.
Aplicar correctament els tractaments antibiòtics segons els protocols del centre.
Maneig adequat dels fàrmacs més freqüents.

Coneixements a adquirir.

Realitzar l'entrevista clínica i aconseguir una bona valoració global del pacient.
Sistematització per òrgans. Identificació clara del motiu actual de consulta i avaluació de la malaltia actual. Coneixement dels antecedents familiars. Redacció de la història clínica.
Redacció de cursos clínics i de la epícrisi.
Tècniques d'exploració per aparells i sistemes.
Importància de l'hemograma, de la bioquímica general (funció renal i hepàtica) i de l'anàlisi d'orina.
Utilització clínica de la radiologia simple de tòrax. Projeccions. Lectura ordenada. Signes fonamentals. Patrons radiològics. Identificació de la patologia intersticial, alveolar i pleural.
Utilització clínica de la radiologia simple d'abdomen. Projeccions. Lectura ordenada. Signes fonamentals. Patrons radiològics. Identificació de la patologia pancreàtica, hepàtica, intestinal i renal.
Utilització clínica del ECG. Lectura ordenada. Signes fonamentals. Identificació de les arrítmies, les hipertròfies i la cardiopatia isquèmica.
Iniciar-se en la realització de les punxions arterials i venoses, toracocentesis, paracentesis, punxions lumbars i artrocentesis.

Habilitats.

Realització de la història clínica.
Elaboració d'un informe d'Urgències.
Coneixements bàsics de la via aèria.
Reanimació cardíaca bàsica.
Coneixement i utilització de monitors.
Iniciar-se en la realització de: punció lumbar, paracentesi, toracocentesi.
Iniciar-se en la realització de primeres cures, sutures, desbridaments.

Nivells de responsabilitat.

Nivell 1-2 per una gran part de les activitats clíniques en funció dels coneixements i habilitats adquirides.
Nivell 3 de responsabilitat per firmar altes o baixes o determinats documents o proves específiques.

Medicina Interna-Infecioses (5 mesos)

Objectius.

Realització correcta d'anamnesi

Exploració bàsica i específica de la patologia aguda i urgent.

Maneig dels mètodes diagnòstics, exploracions complementàries i mesures terapèutiques.

Coneixement de la utilitat, indicacions, interpretació i limitacions de les proves diagnòstiques habituals i estar en condicions de prendre decisions i establir pautes d'actuació en totes les patologies habituals (digestives, respiratòries, cardiovasculars, renals, infeccioses, endocri-metabòliques, neurològiques, reumatològiques, etc.)

Redacció d'informes.

Aplicar correctament els tractaments segons el protocols del centre.

Coneixements a adquirir.

Realitzar l'entrevista clínica i assolir una bona valoració global del pacient.

Sistematització per òrgans. Identificació clara del motiu actual de consulta y avaluació de la malaltia actual. Coneixement dels antecedents familiars. Redacció de la historia clínica.

Redacció de cursos clínics i de les epícrisi.

Tècniques de l'exploració per aparells i sistemes.

Importància de l'hemograma, de la bioquímica general (funció renal i hepàtica) y de les anàlisi d'orina.

Utilització clínica de la radiologia simple de tòrax. Projeccions. Lectura ordenada. Signes fonamentals. Patrons radiològics. Identificació de la patologia intersticial, alveolar i pleural.

Utilització clínica de la radiologia simple d'abdomen. Projeccions. Lectura ordenada. Signes fonamentals. Patrons radiològics. Identificació de la patologia pancreàtica, hepàtica, intestinal y renal.

Utilització clínica de l'ECG. Lectura ordenada. Signes fonamentals. Identificació de les arrítmies, les hipertròfies i la cardiopatia isquèmica.

Iniciar-se en la realització de puncions arterials i venoses, toracocentesis, paracentesis, puncions lumbars i artrocentesis.

Habilitats.

Realització de la historia clínica completa.

Indicar proves diagnòstiques necessàries.

Col·laborar amb la indicació terapèutica

Elaboració d'informes d'ingrés i altes.

Reanimació cardíaca bàsica.

Coneixement i utilització de monitors.

Iniciar-se en la realització de: punció lumbar, paracentesis, toracocentesis.

Nivells de responsabilitat .

Nivell 1-2 per a una gran part de las activitats clíniques en funció dels coneixements i habilitats adquirides.

Nivell 3 per firmar altes o determinats documents o proves específiques.

Servei de Dermatologia. Dermatologia general (5 mesos):

Objectius.

Realització correcta de l'anamnesi general i orientada a patologia cutània

Exploració bàsica i específica de la patologia cutània.

Maneig dels mètodes diagnòstics, exploracions complementàries i mesures terapèutiques.

Coneixement de la utilitat, indicacions, interpretació i limitacions de les proves diagnòstiques habituals.

Redacció d'informes.

Aplicar correctament els tractaments segons els protocols del Servei.

Coneixements a adquirir.

Confeció de l'anamnesi i exploració física del malalt orientat a patologia cutània.

Exploració de la semiologia dermatològica.

Coneixement de tècniques diagnòstiques bàsiques de laboratori de microbiologia, bioquímica i valoració de la seva rendibilitat en el maneig del malalt amb patologia cutània.
Coneixement dels tractaments tòpics bàsics i dels possibles efectes secundaris.

Habilitats.

Maneig clínic i d'exploracions complementàries del malalt amb patologia cutània.
Habilitat en la determinació d'actituds terapèutiques i maneig dels tractaments tòpics.

Nivells de responsabilitat.

Nivell 3

Servei de Dermatologia. Cirurgia dermatològica (5 mesos):

Aquesta rotació es realitza un dia per setmana.

Objectius.

Coneixement del quiròfan i material i aparells disponibles en el servei.
Coneixements bàsics de cirurgia dermatològica i tècniques anestèsiques locals.
Coneixement de les mesures d'asèpsia i complicacions post-quirúrgiques.

Coneixements a adquirir.

Cirurgia dermatològica bàsica: realització de biòpsia per punx, afaitat, electrocoagulació, crioteràpia, exèresi per fus simple
Conèixer la tècnica d'anestèsia local i mesures d'asèpsia.
Conèixer les cures posteriors a la cirurgia realitzada i possibles complicacions.

Habilitats.

Realitzar correctament els procediments de cirurgia dermatològica bàsica, mesures d'asèpsia i les tècniques anestèsiques.
Habilitat de comunicació a pacient i familiars el procediment a realitzar i cures posteriors.

Nivells de responsabilitat.

Nivell 3

Servei d'Anatomia patològica (5 mesos, tardes):

Aquesta rotació es realitza 3 tardes a la setmana (1 hora aproximadament) durant els 4 anys de la residència.

El servei considera que el coneixement de la Dermatopatologia és essencial per a la formació del Dermatòleg.

Objectius.

Familiaritzar-se amb l'organització del Servei i adquirir les bases del coneixement de les mesures diagnòstiques que pot oferir la infraestructura i la tecnologia de laboratori.
Assistència i participació a la sessió setmanal de DERMATOPATOLOGIA a carrec d'una adjunta del Servei d'Anatomia Patològica.

Coneixements a adquirir.

Coneixement de les tècniques histopatològiques i immunopatològiques bàsiques aplicades a l'estudi de les mostres de biòpsies cutànies de malalts dermatològics.
Introducció i familiarització a la Patologia general. Processament de mostres. Dermatopatologia bàsica. Tècniques immunohistoquímiques.
Coneixement de les lesions elementals histològiques (patrons inflamatoris, lesions pigmentades, etc...) i patrons bàsics.

Habilitats.

Adquirir la capacitat d'establir una correlació clínic-patològica i familiaritzar-se en les característiques morfològiques microscòpiques de les diferents dermatosis inflamatòries i tumorals.

Nivells de responsabilitat.

Nivell 3

Interconsultes de pacients hospitalitzats en altres serveis (5 mesos)

Tots els residents realitzen cada tarda les interconsultes rebudes pel servei de Dermatologia de pacients ingressats en altres Serveis, tant de l'Hospital de Bellvitge com de l'Institut Català d'Oncologia (Hospital Duran i Reynals). La supervisió es realitza a càrrec dels adjunts responsables segons el dia de la setmana.

Objectius.

Familiaritzar-se amb l'estructura i organització de les diferents unitat d'hospitalització de l'Hospital de Bellvitge i de l'Hospital Duran i Reynals.

Ésser capaç de correlacionar en la majoria de casos, la patologia sistèmica del pacient o el tractament introduït amb les lesions cutànies que presenta i establir un tractament adequat. Detectar patologia cutània indicativa d'afectació sistèmica.

Coneixements a adquirir

Conèixer les lesions cutànies que es poden presentar en el curs d'una malaltia sistèmica o tractament i el seu maneig.

Conèixer la malaltia sistèmica que s'ha de sospitar davant de determinades lesions cutànies.

Conèixer els diversos tractaments disponibles per cada patologia a l'hospital, els seus efectes secundaris i les possibles contraindicacions.

Habilitats.

Realitzar una visita hospitalària amb anamnesi i exploració física adequades a les lesions cutànies i patologia de base del pacient.

Relacionar, quan s'escaigui, les lesions cutànies amb la malaltia o tractament rebut pel pacient.

Participar en l'elecció del tractament més adequat.

Sol·licitar les proves complementàries adequades i fer-ne una correcta interpretació.

Nivell de responsabilitat

Nivell 3

GUARDIES R1

Segons lo establert en el Protocol de Nivells de Supervisió i grau de responsabilitat en les guàrdies, es realitzaran guàrdies al Servei d'Urgències (pool de medicina) amb una periodicitat de 6 dies (5 al mes com a màxim)

Objectius.

Nivell I Medicina (Atenció inicial al pacient d'urgències).

Nivell II Medicina (Pacients que precisen una atenció mes prolongada a Urgències)

Realització correcta d'anamnesis

Exploració bàsica i específica de la patologia aguda i urgent.

Maneig dels mètodes diagnòstics, exploracions complementàries i mesures terapèutiques.

Maneig del pacient i de la família a Urgències.

Redacció d'informes.

Maneig de la fase aguda de la insuficiència cardíaca.

Maneig de las descompensacions agudes dels pacients amb patologies respiratòries.

Maneig de les descompensacions dels pacients diabètics.

Orientació de les patologies neurològiques.

Orientació de la insuficiència renal.

Indicar el tractament mèdic i col·laborar amb la indicació quirúrgica adequada, sota la supervisió del resident gran o de l'adjunt.

Realitzar tècniques d'anestèsia local.

Realitzar tècniques d'asèpsia i antisèpsia al quiròfan.

Preparació del camp operatori.

Desbridat abscessos de parts toves i tractament de les ferides incís-contuses.

Assistir al quiròfan d'urgències, com a primer ajudant en cirurgia menor i com a segon ajudant en cirurgies urgents majors.

Aplicar correctament els tractaments antibiòtics segons els protocols del centre.

Maneig adequat dels fàrmacs mes freqüents.

Coneixements a adquirir.

Realitzar la entrevista clínica i aconseguir una bona valoració global del pacient.

Sistematització per òrgans. Identificació clara del motiu actual de consulta i avaluació de la malaltia actual. Coneixement dels antecedents familiars. Redacció de la historia clínica. Redacció de cursos clínics i de la epicrisi.

Tècniques de l'exploració per aparells i sistemes.

Importància de l'hemograma, de la bioquímica general (funció renal i hepàtica) y de les anàlisis de orina.

Utilització clínica de la radiologia simple de tòrax. Projeccions. Lectura ordenada. Signes fonamentals. Patrones radiològics. Identificació de la patologia intersticial, alveolar i pleural.

Utilització clínica de la radiologia simple d'abdomen. Projeccions. Lectura ordenada. Signes fonamentals. Patrones radiològics. Identificació de la patologia pancreàtica, hepàtica, intestinal i renal.

Utilització clínica de l'ECG. Lectura ordenada. Signes fonamentals. Identificació de les arrítmies, les hipertròfies i la cardiopatia isquèmica.

Iniciar-se en la realització de les puncions arterials i venoses, toracocentesis, paracentesis, punciones lumbar i artrocentesi.

Habilitats.

Realització de la historia clínica.

Elaboració d'un informe de Urgències.

Coneixements bàsics de la via aèria.

Reanimació cardíaca bàsica.

Coneixement i utilització de monitors.

Iniciar-se en la realització de: punció lumbar, paracentesis, toracocentesis.

Iniciar-se en la realització de primeres cures, sutures, desbridaments.

Nivells de responsabilitat.

Nivell 1-2 per una gran part de les activitats clíniques en funció dels coneixements i habilitats adquirides.

Nivell 3 de responsabilitat per firmar altes o baixes o determinats documents o proves específiques.

ACTIVITATS COMPLEMENTARIES A REALITZAR (R1):

Cursos obligatoris:

- Curs d'urgències medicoquirúrgiques
- Curs de seguretat
- Sessions/Tallers d'introducció a la bioètica
- Curs de riscos laborals on-líne
- Curs d'introducció al SAP (durant aquest any)

Assistència a Jornades /Cursos / Congressos:

- Jornada de la Dermatologia Catalana
- No més de 1-2 a l'any.

Participació en Jornades/ Congressos:

- Poc probable de R1

Publicacions:

- Poc probable de R1. Col·laboració amb altres membres del servei en les seves publicacions.

Inici de Doctorat: Màster, DEA

- Poc probable de R1.

Altres activitats

- Encarregar-se de l'arxiu fotogràfic del servei.

SESSIONS:

Assistència a sessions:

Durant els 7 primers mesos el resident assisteix a les sessions dels serveis pels quals rota. No pot assistir a les del servei de dermatologia per impossibilitat horària.

A partir del 7è mes de rotació, assisteix a les sessions següents:

SESSIONS DEL SERVEI:

- Sessió clínica. Dilluns 8:30-9:30h.
- Sessió anatomia patològica. Dimarts 13:15-14:15h.
- Sessió bibliogràfica. Dilluns 14.30-15:30h.

SESSIONS GENERALS DE L'HOSPITAL:

- Sessions generals de l'hospital cada 15 dies

SESSIONS DE L'ACADÈMIA CATALANA DE DERMATOLOGIA: últim dijous de cada mes.

- Presentació de casos per part dels residents, i sessions monogràfiques per part d'experts.

Presentació de sessions:

Presenta les sessions que els serveis pels quals rota creguin oportunes.

Al servei de dermatologia no presenta sessions.

RESIDENT DE SEGON ANY (R2) ROTACIONS

Servei de Dermatologia. Dermatologia general (11 mesos):

Servei d'Infeccions de Transmissió Sexual (1 mes):

OBJECTIUS:

Coneixements.

Reconèixer les dermatosis més freqüents amb les seves variants clíniques, evolució natural i pronòstic.

Coneixements de terapèutica cutània bàsica. Raons per les quals s'utilitza un tipus de medicació diferent en fases evolutives del mateix procés.

Coneixements teòrics bàsics de cirurgia dermatològica i els fonaments de les seves tècniques elementals.

Conèixer les particularitats biològiques dels diferents agents causants de les infeccions cutànies.

Conèixer les tècniques microbiològiques i serològiques més comuns utilitzades per al diagnòstic de les malalties cutànies.

Adquisició de coneixements en Immunodermatologia Clínica: Al·lèrgia per contacte, enquesta clínica en dermatopaties laborals. Dermatitis irritativa. Urticària.

Adquisició de coneixements en Fotobiologia Clínica: Fototoxia, fotoal·lèrgia. Fototeràpia.

Introducció progressiva a la Dermatopatologia. Patrons histològics.

Formulació a Dermatologia. Dermatologia i Imatge. Fotografia Dermatològica

Habilitats.

Confeció d'històries clíniques, realitzant exploracions i plantejant el diagnòstic diferencial.

Confeció d'històries especialitzades de la clínica de contacte, amb coneixement de la dermatologia laboral.

Metodologia, realització i interpretació de les proves del pegat.

Tècniques de Fototeràpia: PUVA, UVA, UVBnb.

Pràctica biòpsies cutànies i procediments quirúrgics i teràpies físiques menors.

Introducció a la interpretació de la Dermatoscòpia

Actituds amb els pacients.

Saber explicar al pacient el significat de la malaltia i el tractament a realitzar, per aconseguir una col·laboració terapèutica satisfactòria.

Instrucció als malalts de les terapèutiques més freqüents. Forma de realitzar-les.

Activitats.

a) Assistencials.

Rotació per la unitat de Dermatologia general

Rotació per la unitat d'infeccions de transmissió sexual de Drassanes

Rotació per la unitat de psoriasi i tractament biològics

Rotació per la unitat de Melanoma

Rotació per la unitat de Limfoma

b) Científiques.

Assumir la responsabilitat de l'estudi dels coneixements teòrics, segons el programa.

Organització de les sessions iconogràfiques i d'anatomia patològica (setmanals)

Participar en les Sessions clíniques que es realitzen al servei de manera setmanal (casos clínics, anatomia patològica i monogràfiques)

Preparació i presentació de casos clínics a Reunions regionals i/o nacionals.

Col·laboració en les publicacions del Servei.

Assistir a Congressos i Cursos Nacionals i de l'Especialitat.

ROTACIONS

Rotació per Servei de Dermatologia. Dermatologia general (11 mesos):

Dels 11 mesos, 4 mesos estarà en dispensari de dermatologia general 3 dies per setmana i dels 7 mesos restants hi estarà 2 dies.

Objectius.

Realització correcta de l'anamnesi general i orientada a patologia cutània

Exploració bàsica i específica de la patologia cutània.

Maneig dels mètodes diagnòstics, exploracions complementàries i mesures terapèutiques.

Coneixement de la utilitat, indicacions, interpretació i limitacions de les proves diagnòstiques habituals.

Redacció d'informes.

Aplicar correctament els tractaments segons els protocols del Servei.

Coneixements a adquirir.

Confeció de l'anamnesi i exploració física del malalt orientat a patologia cutània.

Exploració de la semiologia dermatològica.

Coneixement de tècniques diagnòstiques bàsiques de laboratori de microbiologia, bioquímica i valoració de la seva rendibilitat en el maneig del malalt amb patologia cutània.

Coneixement dels tractaments tòpics i dels possibles efectes secundaris.

Coneixements de cirurgia dermatològica i tècniques anestèsiques locals.

Habilitats.

Maneig clínic i d'exploracions complementàries del malalt amb patologia cutània.

Habilitat en la determinació d'actituds terapèutiques i maneig dels tractaments tòpics.

Cirurgia dermatològica bàsica: realització de biòpsia per punx, afaitat, electrocoagulació, crioteràpia, exèresi per fus simple i iniciar-se en la tècnica de les plàsties cutànies i empelts.

Nivells de responsabilitat.

Nivell 2-3

Rotació per Servei d'Anatomia patològica (11 mesos, tardes):

Aquesta rotació es realitza 3 tardes a la setmana (1 hora aproximadament) durant els 4 anys de la residència.

El servei considera que el coneixement de la Dermatopatologia és essencial per a la formació del Dermatòleg.

Objectius.

Ampliar les bases del coneixement de les mesures diagnòstiques que pot oferir la infraestructura i la tecnologia de laboratori.

Assistència i participació a la sessió setmanal de DERMATOPATOLOGIA a carrec d'una adjunta del Servei d'Anatomia Patològica . Ésser capaç de fer una descripció de la biòpsia, fer un diagnòstic diferencial i diagnosticar les patologies més freqüents.

Coneixements a adquirir.

Ampliació del coneixement de les tècniques histopatològiques i immunopatològiques bàsiques aplicades a l'estudi de les mostres de biòpsies cutànies de malalts dermatològics.

Dermatopatologia bàsica i avançada. Tècniques immunohistoquímiques.

Coneixement de les lesions elementals histològiques (patrons inflamatoris, lesions pigmentades, etc...) i patrons histològics per fer una descripció detallada de la biòpsia, un diagnòstic diferencial i diagnosticar les patologies més freqüents.

Habilitats.

Millorar la capacitat d'establir una correlació clínico-patològica i familiaritzar-se en les característiques morfològiques microscòpiques de les diferents dermatosis inflamatòries i tumorals.

Nivells de responsabilitat.

Nivell 2-3

Rotació pel Servei d'Infeccions de Transmissió Sexual (1 mes):

Aquesta rotació es realitza al Servei d'Infeccions de Transmissió Sexual del CAP de Barcelona-Drassanes.

Objectius.

Conèixer la situació actual de les infeccions de transmissió sexual (ITS) del nostre país

Realitzar una història clínica dirigida a la sospita de ITS.

Fer una exploració correcta i recull adequat de mostres en pacients amb ITS.

Conèixer els tractaments en les ITS més freqüents del nostre medi.

Aprendre a informar correctament al pacient amb ITS i la conducta a seguir dels seus contactes de risc.

Coneixements a adquirir.

Confeció de l'anamnesi i exploració física general del pacient afectat d'una ITS.

Exploració de les lesions dermatològiques en els pacients amb ITS.

Coneixement de las manifestacions o complicacions extracutànies de les ITS més prevalents en el nostre medi.

Coneixement de les tècniques complementàries de laboratori microbiològiques i establir una valoració de la seva rendibilitat en el maneig del malalt amb ITS.

Coneixement dels tractaments per les ITS més freqüents així com de la seva toxicitat, interaccions o complicacions.

Capacitat d'informar correctament al pacient

Habilitats.

Maneig clínic i de les exploracions complementàries en el malalt de patologia ITS.

Habilitat en la determinació d'actituds terapèutiques i elecció del tractament.

Control epidemiològic de les ITS (contactes)

Habilitats en el maneig psicosocial del malalt de ITS, així com del seu entorn social

Nivells de responsabilitat.

Nivell 2-3

Rotació pel Servei de Dermatologia. Unitat de Psoriasis en tractament biològic (5 mesos):

Aquesta rotació es realitza un dia per setmana.

Objectius.

Conèixer els pacients candidats a un tractament biològic i les diverses opcions existents en el nostre àmbit.

Aprendre el maneig d'aquests fàrmacs (dosificació, exploracions complementàries, efectes secundaris, seguiment dels pacients).

Coneixements a adquirir.

Confeció de l'anamnesi enfocada als diversos tractaments clàssics de la psoriasi i motiu del seu abandonament. Detecció de possibles contraindicacions per l'ús de fàrmacs biològics.

Coneixement de les diferents escales d'avaluació de la gravetat d'un pacient amb psoriasi (PASI, PGA, BSA)

Coneixement dels efectes secundaris dels tractaments biològics

Conèixer les exploracions complementàries a realitzar pel seguiment i despistatge d'efectes secundaris per aquests fàrmacs

Habilitats.

Maneig clínic i de les exploracions complementàries en el pacient en tractament biològic.

Ésser capaç de decidir la necessitat d'instaurar un fàrmac biològic segons els antecedents i situació actual del pacient.

Informar adequadament sobre els riscos i beneficis d'aquests fàrmacs

Ensenyar al pacient com realitzar una correcta autoadministració del fàrmac.

Nivells de responsabilitat.

Nivell 3

Servei de Dermatologia. Unitat de Melanoma (7 mesos):

Aquesta rotació es realitza un dia per setmana.

Objectius.

Degut al gran increment de la incidència de melanoma maligne en la nostra àrea, creiem que és essencial conèixer l'epidemiologia del melanoma en el nostre àmbit.

Aprendre el diagnòstic diferencial de les lesions pigmentades benignes del melanoma maligne
Realitzar una correcta història clínica dirigida a la detecció d'antecedents personals i familiars, i símptomes o signes d'afectació a distància.

Conèixer el maneig d'un pacient amb sospita de melanoma i el protocol a seguir en el nostre centre

Aprendre la correlació clínico-patològica

Iniciació en la Dermatoscòpia manual i Foto-finder

Coneixements a adquirir.

Confeció de l'anamnesi enfocada als antecedents personals i familiars rellevants, i evolució de la lesió actual.

Conèixer les diferents lesions pigmentades i orientar cap a la seva benignitat o malignitat.

Conèixer el protocol a seguir davant d'una lesió sospitosa de melanoma i del pacient amb melanoma confirmat (estudi d'extensió, altres tractaments, seguiment)

Conèixer els diversos serveis que participen en el maneig dels pacients amb melanoma (cirurgia plàstica i oncologia, en menor grau també oftalmologia, ORL i digestiu)

Habilitats.

Realització d'anamnesi i exploració física adequada en el diagnòstic i seguiment del pacient amb melanoma.

Aplicar correctament el protocol del melanoma maligne del centre

Habilitat de comunicar al pacient i familiars el diagnòstic, terapèutica i seguiment.

Comunicar-se amb els diversos serveis participants del maneig del melanoma quan sigui necessari.

Relacionar la imatge histològica del melanoma amb la clínica

Observar els patrons dermatoscòpics bàsics i aprendre a fer un seguiment de les lesions sospitoses al llarg del temps (Foto-finder, dermatoscòpia manual)

Nivells de responsabilitat.

Nivell 2-3

Servei de Dermatologia. Unitat de Limfoma cutani (7 mesos):

Aquesta rotació es realitza un dia per setmana.

Objectius.

Conèixer l'epidemiologia del limfoma cutani en el nostre àmbit.

Conèixer la classificació actual dels limfomes cutanis i els seus principals diagnòstics diferencials.

Realitzar una correcta anamnesi i exploració física en el pacient amb limfoma.

Conèixer el maneig d'un pacient amb sospita de limfoma, les exploracions complementàries a realitzar i tractament més adequat en cada cas.

Iniciar-se en la histopatologia dels limfomes cutanis.

Coneixements a adquirir.

Confecció d'una anamnesi i exploració física adequades en el pacient amb limfoma cutani.

Conèixer les diferències entre els limfomes cutanis i ésser capaç de fer un diagnòstic diferencial.

Conèixer les exploracions complementàries a sol·licitar en un pacient amb limfoma cutani i realitzar un seguiment adequat.

Conèixer quan és necessari la implicació del Servei d'Hematologia clínica en el maneig del pacient.

Coneixement de les diverses opcions terapèutiques disponibles en l'actualitat (aprovides o per ús compassiu).

Habilitats.

Realitzar una anamnesi i exploració física enfocades al pacient amb limfoma cutani pel seu diagnòstic i seguiment.

Sol·licitar les exploracions complementàries adequades i fer-ne una correcta interpretació.

Seleccionar l'opció terapèutica més adequada pel pacient.

Habilitat de comunicar al pacient i familiars el diagnòstic, terapèutica i seguiment.

Iniciació en la histologia del limfoma cutani i immunohistoquímica.

Nivells de responsabilitat.

Nivell 2-3

Servei de Dermatologia. Cirurgia dermatològica (7 mesos):

Aquesta rotació es realitza un dia per setmana.

Objectius.

Ampliació i consolidació dels coneixements de cirurgia dermatològica, mesures d'asèpsia i tècniques anestèsiques locals apresos durant el primer any de residència.

Coneixements a adquirir.

Millorar l'execució de la cirurgia dermatològica bàsica: realització de biòpsia per punx, afaitat, electrocoagulació, crioteràpia, exèresi per fus simple

Iniciació a la cirurgia dermatològica més complexes: plàsties de rotació i desplaçament, empelts

Conèixer la tècnica d'anestèsia local i mesures d'asèpsia. Iniciació a l'anestèsia regional.

Conèixer les cures posteriors a la cirurgia realitzada.

Habilitats.

Realitzar correctament els procediments de cirurgia dermatològica bàsica i més complexes, mesures d'asèpsia i les tècniques anestèsiques.

Habilitat de comunicació a pacient i familiars el procediment a realitzar i cures posteriors.

Nivells de responsabilitat.

Nivell 2-3 segons si es tracta d'un procediment bàsic o de cirurgia més complexes.

Interconsultes de pacients hospitalitzats en altres serveis (12 mesos)

Tots els residents realitzen cada tarda les interconsultes rebudes pel servei de Dermatologia de pacients ingressats en altres Serveis, tant de l'Hospital de Bellvitge com de l'Institut Català d'Oncologia (Hospital Duran i Reynals). La supervisió es realitza a càrrec dels adjunts responsables segons el dia de la setmana.

Objectius.

Familiaritzar-se amb l'estructura i organització de les diferents unitat d'hospitalització de l'Hospital de Bellvitge i de l'Hospital Duran i Reynals.

Ésser capaç de correlacionar en la majoria de casos, la patologia sistèmica del pacient o el tractament introduït amb les lesions cutànies que presenta i establir un tractament adequat. Detectar patologia cutània indicativa d'afectació sistèmica.

Coneixements a adquirir

Conèixer les lesions cutànies que es poden presentar en el curs d'una malaltia sistèmica o tractament i el seu maneig.

Conèixer la malaltia sistèmica que s'ha de sospitar davant de determinades lesions cutànies.

Conèixer els diversos tractaments disponibles per cada patologia a l'hospital, els seus efectes secundaris i les possibles contraindicacions.

Habilitats.

Realitzar una visita hospitalària amb anamnesi i exploració física adequades a les lesions cutànies i patologia de base del pacient.

Relacionar, quan s'escaigui, les lesions cutànies amb la malaltia o tractament rebut pel pacient.

Participar en l'elecció del tractament més adequat.

Sol·licitar les proves complementàries adequades i fer-ne una correcta interpretació.

Nivell de responsabilitat

Nivell 2-3

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES A REALITZAR (R2):

La ràtio dels cursos respecte de la resta d'activitats complementàries deu ser decreixent, amb increment progressiu de les altres activitats

Es interessant l'assistència a Cursos i Jornades de la pròpia especialitat, sobre tot per l'adquisició de coneixements teòrics.

Cursos obligatoris:

- Curs de bioètica.

Assistència a Jornades Cursos / Congressos:

- Reunio mensual de la Societat Catalana de Dermatologia.
- Cursos de dermatopatologia.
- Congrés nacional de Dermatologia.
- Cursos de dermatologia general.

Participació a Jornades / Congressos:

- Congrés nacional de Dermatologia.
- Reunio mensual de la Societat Catalana de Dermatologia..

Publicacions:

- Publicació d'articles juntament amb alguns dels adjunts amb els quals rota (sobretot relacionats amb Psoriasis, limfomes i melanoma, així com dermatologia general).

Inici de Doctorat: Màster, DEA

- Poc probable de R2.

Altres activitats

- Encarregar-se, juntament amb el R1 de l'arxiu fotogràfic del servei.

SESSIONS:

Assistència a sessions:

SESSIONS DEL SERVEI:

- Sessió clínica. Dilluns 8:30-9:30h.
- Sessió anatomia patològica. Dimarts 13:15-14:15h.
- Sessió bibliogràfica. Dilluns 14,15-15:15h

SESSIONS GENERALS DE L'HOSPITAL:

- Sessions generals de l'hospital cada 15 dies

SESSIONS DE L'ACADÈMIA CATALANA DE DERMATOLOGIA: últim dijous de cada mes.

- Presentació de casos per part dels residents, i sessions monogràfiques per part d'experts.

Presentació de sessions:

- Sessions clíniques del servei. Dilluns de 8:30 a 9:30h.
- Sessions anatomia patològica servei dermatologia juntament amb la dermato-patòloga. Dimarts de 13:00 a 14:00h.
- Sessions bibliogràfiques o monogràfiques del servei de dermatologia. Dilluns 14:15-15:15h

RESIDENT DE TERCER ANY (R3)

OBJECTIUS:

Coneixements.

Aprendre a elaborar judicis diagnòstics i plantejar diagnòstics diferencials, establir el diagnòstic final i procedir a un adequat tractament de les dermatosis més comuns.

Coneixements de terapèutica cutània bàsica. Raons per les quals s'utilitza un tipus de medicació diferent en fases evolutives del mateix procés.

Coneixements teòrics bàsics de cirurgia dermatològica i els fonaments de les seves tècniques elementals.

Conèixer les particularitats biològiques dels diferents agents causants de les infeccions cutànies.

Conèixer les tècniques microbiològiques i serològiques més comuns utilitzades per al diagnòstic de les malalties cutànies.

Adquisició de coneixements en Immunodermatologia Clínica: Al·lèrgia per contacte, enquesta clínica en dermopaties laborals. Dermatitis irritativa. Urticària.

Adquisició de coneixements en Fotobiologia Clínica: Fototoxia, fotoal·lèrgia. Fototeràpia.

Orientar el diagnòstic dermatopatològic dels processos més comuns.

Formulació Dermatologia. Dermatologia i Imatge. Fotografia Dermatològica

Coneixements d'oncologia cutània: diagnòstic i tractament.

Coneixements epidemiològics, clínics i terapèutics de les ITS i malaltia de Hansen. Els seus aspectes socials i prevenció.

Idees bàsiques sobre els mètodes diagnòstics i d'investigacions especials.

Habilitats.

Resolució de casos clínics simples dermatològics.

Saber utilitzar les tècniques diagnòstiques i de tractament en oncologia cutània.

Metodologia, realització i interpretació de les proves diagnòstiques de les ITS i malaltia de Hansen.

Tècniques de Fototeràpia: PUVA, UVA, UVBnb.

Pràctica biòpsies cutànies i procediments quirúrgics i teràpies físiques menors.

Interpretació de la Dermatoscòpia

Organització d'una consulta dermatològica.

Maneig de l'agenda d'un dispensari.

Habilitats per l'ensenyament al resident de 1r any, sobretot en cirurgia, però també en clínica.

Actituds amb els pacients.

Saber explicar al pacient el significat de la malaltia i el tractament a realitzar, per aconseguir una col·laboració terapèutica satisfactòria.

Instrucció als malalts de les terapèutiques més freqüents. Forma de realitzar-les.

Activitats.

a) Assistencials.

Rotació per la unitat de Dermatologia general

Rotació per la unitat de Melanoma

Rotació per la unitat de Limfoma

Control de les Consultes intrahospitalàries (suport adjunt responsable i R-4)

Rotació per dispensari propi de dermatologia general.

b) Científiques.

Assumir la responsabilitat de l'estudi dels coneixements teòrics, segons el programa.

Participar en les Sessions clíniques que es realitzen al servei de manera setmanal (casos clínics, anatomia patològica i monogràfiques)

Preparació i presentació de casos clínics a Reunions regionals i/o nacionals.

Col·laboració en les publicacions del Servei.

Assistir a Congressos i Cursos Nacionals i de l'Especialitat.

ROTACIONS

Rotació per Servei de Dermatologia. Dermatologia general (5 mesos):

Els 5 mesos està en els dispensaris de dermatologia general 2 dies a la setmana.

Objectius.

Realització correcta de l'anamnesi general i orientada a patologia cutània

Exploració bàsica i específica de la patologia cutània.

Maneig dels mètodes diagnòstics, exploracions complementàries i mesures terapèutiques.

Coneixement de la utilitat, indicacions, interpretació i limitacions de les proves diagnòstiques habituals.

Redacció d'informes.

Aplicar correctament els tractaments segons els protocols del Servei.

Coneixements a adquirir.

Confeció de l'anamnesi i exploració física del malalt orientat a patologia cutània.

Exploració de la semiologia dermatològica.

Coneixement de tècniques diagnòstiques bàsiques de laboratori de microbiologia, bioquímica i valoració de la seva rendibilitat en el maneig del malalt amb patologia cutània.

Coneixement dels tractaments tòpics i dels possibles efectes secundaris.

Coneixements de cirurgia dermatològica i tècniques anestèsiques locals.

Habilitats.

Maneig clínic i d'exploracions complementàries del malalt amb patologia cutània.

Habilitat en la determinació d'actituds terapèutiques i maneig dels tractaments tòpics.

Cirurgia dermatològica bàsica: realització de biòpsia per punx, afaitat, electrocoagulació, crioteràpia, exèresi per fus simple i iniciar-se en la tècnica de les plàsties cutànies i empelts.

Nivells de responsabilitat.

Nivell 2-3

Servei d'Anatomia patològica (11 mesos, tardes):

Aquesta rotació es realitza 3 tardes a la setmana (1 hora aproximadament) durant els 4 anys de la residència.

El servei considera que el coneixement de la Dermatopatologia és essencial per a la formació del Dermatòleg.

Objectius.

Ampliar les bases del coneixement de les mesures diagnòstiques que pot oferir la infraestructura i la tecnologia de laboratori.

Assistència i participació a la sessió setmanal de DERMATOPATOLOGIA a carrec d'una adjunta del Servei d'Anatomia Patològica. Ésser capaç de fer un diagnòstic més acurat de les patologies.

Coneixements a adquirir.

Ampliació del coneixement de les tècniques histopatològiques i immunopatològiques bàsiques aplicades a l'estudi de les mostres de biòpsies cutànies de malalts dermatològics.

Dermatopatologia bàsica i avançada. Tècniques immunohistoquímiques.

Coneixement de les lesions elementals histològiques (patrons inflamatoris, lesions pigmentades, etc...) i patrons histològics per fer una descripció detallada de la biòpsia, un diagnòstic diferencial i diagnosticar les patologies més freqüents.

Habilitats.

Millorar la capacitat d'establir una correlació clínico-patològica i familiaritzar-se en les característiques morfològiques microscòpiques de les diferents dermatosis inflamatòries i tumorals.

Nivells de responsabilitat.

Nivell 2-3

Servei de Dermatologia. Unitat de Melanoma (5 mesos):

Aquesta rotació es realitza un dia per setmana.

Objectius.

Degut al gran increment de la incidència de melanoma maligne en la nostra àrea, creiem que és essencial conèixer l'epidemiologia del melanoma en el nostre àmbit.

Aprendre el diagnòstic diferencial de les lesions pigmentades benignes del melanoma maligne
Realitzar una correcta història clínica dirigida a la detecció d'antecedents personals i familiars, i símptomes o signes d'afectació a distància.

Conèixer el maneig d'un pacient amb sospita de melanoma i el protocol a seguir en el nostre centre

Aprendre la correlació clínico-patològica

Dermatoscòpia manual i Foto-finder

Coneixements a adquirir.

Confecció de l'anamnesi enfocada als antecedents personals i familiars rellevants, i evolució de la lesió actual.

Conèixer les diferents lesions pigmentades i orientar cap a la seva benignitat o malignitat.

Conèixer el protocol a seguir davant d'una lesió sospitosa de melanoma i del pacient amb melanoma confirmat (estudi d'extensió, altres tractaments, seguiment)

Conèixer els diversos serveis que participen en el maneig dels pacients amb melanoma (cirurgia plàstica i oncologia, en menor grau també oftalmologia, ORL i digestiu)

Habilitats.

Realització d'anamnesi i exploració física adequada en el diagnòstic i seguiment del pacient amb melanoma.

Aplicar correctament el protocol del melanoma maligne del centre

Habilitat de comunicar al pacient i familiars el diagnòstic, terapèutica i seguiment.

Comunicar-se amb els diversos serveis participants del maneig del melanoma quan sigui necessari.

Relacionar la imatge histològica del melanoma amb la clínica

Observar els patrons dermatoscòpics bàsics i aprendre a fer un seguiment de les lesions sospitoses al llarg del temps (Foto-finder, dermatoscòpia manual)

Nivells de responsabilitat.

Nivell 2-3

Servei de Dermatologia. Unitat de Limfoma cutani (5 mesos):

Aquesta rotació es realitza un dia per setmana.

Objectius.

Conèixer l'epidemiologia del limfoma cutani en el nostre àmbit.

Conèixer la classificació actual dels limfomes cutanis i els seus principals diagnòstics diferencials.

Realitzar una correcta anamnesi i exploració física en el pacient amb limfoma.

Conèixer el maneig d'un pacient amb sospita de limfoma, les exploracions complementàries a realitzar i tractament més adequat en cada cas.

Iniciar-se en la histopatologia dels limfomes cutanis.

Coneixements a adquirir.

Confecció d'una anamnesi i exploració física adequades en el pacient amb limfoma cutani.

Conèixer les diferències entre els limfomes cutanis i ésser capaç de fer un diagnòstic diferencial.

Conèixer les exploracions complementàries a sol·licitar en un pacient amb limfoma cutani i realitzar un seguiment adequat.

Conèixer quan és necessari la implicació del Servei d'Hematologia clínica en el maneig del pacient.

Coneixement de les diverses opcions terapèutiques disponibles en l'actualitat (aprovaes o per ús compassiu).

Habilitats.

Realitzar una anamnesi i exploració física enfocades al pacient amb limfoma cutani pel seu diagnòstic i seguiment.

Sol·licitar les exploracions complementàries adequades i fer-ne una correcta interpretació.

Seleccionar l'opció terapèutica més adequada pel pacient.

Habilitat de comunicar al pacient i familiars el diagnòstic, terapèutica i seguiment.

Iniciació en la histologia del limfoma cutani i immunohistoquímica.

Nivells de responsabilitat.

Nivell 2-3

Servei de Dermatologia. Cirurgia dermatològica (12 mesos):

S'han de diferenciar dos períodes durant R3.

Els 5 primers mesos, el resident farà 1 dia a la setmana (generalment els dijous) amb un adjunt per aprenentatge de plàsties i empelts.

Pel que fa als 7 mesos posteriors el resident farà 1 dia de quiròfan (els divendres) juntament amb l' R1.

Objectius.

Ampliació i consolidació dels coneixements de cirurgia dermatològica, mesures d'asèpsia i tècniques anestèsiques locals apresos durant els dos primers anys de residència.

Coneixements a adquirir.

Millorar l'execució de la cirurgia dermatològica bàsica: realització de biòpsia per punx, afaitat, electrocoagulació, crioteràpia, exèresi per fus simple, plàsties de rotació i desplaçament i empelts.

Aprendre a realitzar altres tipus de plàsties, tals com: Plàstia en O-Z, Plàsties de transposició, Plàstia de Limberg/romboidal, plàstia de Difourmentel, plàstia bilobulada, plàsties d'avançament, plàstia en H, plàstia en AT, plàstia en estel/illot així com realitzar intervencions complexes en àrees com els llavis, ungles, piràmide nasal i cuir cabellut.

Millorar l'execució de la tècnica d'anestèsia regional.

Conèixer les cures posteriors a la cirurgia realitzada.

Habilitats.

Realitzar correctament els procediments de cirurgia dermatològica bàsica i més complexes, mesures d'asèpsia i les tècniques anestèsiques.

Habilitat de comunicació a pacient i familiars el procediment a realitzar i cures posteriors.

Nivells de responsabilitat.

Nivell 1-2-3 segons si es tracta d'un procediment bàsic o de cirurgia més complexes.

Els 7 mesos següents:

Objectius.

Ampliació i consolidació dels coneixements de cirurgia dermatològica, mesures d'asèpsia i tècniques anestèsiques locals apresos durant els dos primers anys de residència.

Ensenyar al R1 els coneixements bàsics de la cirurgia dermatològica.

Adquirir facilitat per l'ensenyament de coneixements.

Coneixements a adquirir.

Millorar l'execució de la cirurgia dermatològica bàsica: realització de biòpsia per punx, afaitat, electrocoagulació, crioteràpia, exèresi per fus simple, plàsties de rotació i desplaçament i empelts. Aprendre a realitzar altres tipus de plàsties, tals com: Plàstia en O-Z, Plàsties de transposició, Plàstia de Limberg/romboidal, plàstia de Difourmentel, plàstia bilobulada, plàsties d'avançament, plàstia en H, plàstia en AT, plàstia en estel/illot així com realitzar intervencions complexes en àrees com els llavis, ungles, piràmide nasal i cuir cabellut.

Millorar l'execució de la tècnica d'anestèsia regional.

Conèixer les cures posteriors a la cirurgia realitzada.

Habilitats.

Realitzar correctament els procediments de cirurgia dermatològica bàsica i més complexes mesures d'asèpsia i les tècniques anestèsiques.

Habilitat de comunicació a pacient i familiars el procediment a realitzar i cures posteriors.

Habilitat per explicar tècniques bàsiques de cirurgia dermatològica.

Nivells de responsabilitat.

Nivell 1-2 segons si es tracta d'un procediment bàsic o de cirurgia més complexes i si té el R1 al seu càrrec.

Dispensari de dermatologia general propi del resident (7 mesos):

Aquesta rotació es realitza 3 dies per setmana a l'hospital i un dia per setmana a l'ambulatori

Objectius.

Realització correcta de l'anamnesi general i orientada a patologia cutània

Exploració bàsica i específica de la patologia cutània.

Maneig dels mètodes diagnòstics, exploracions complementàries i mesures terapèutiques.

Coneixement de la utilitat, indicacions, interpretació i limitacions de les proves diagnòstiques habituals.

Redacció d'informes.

Aplicar correctament els tractaments segons els protocols del Servei.

Saber diagnosticar la patologia atesa.

Coneixements a adquirir.

Confeció de l'anamnesi i exploració física del malalt orientat a patologia cutània.

Exploració de la semiologia dermatològica.

Coneixement de tècniques diagnòstiques bàsiques de laboratori de microbiologia, bioquímica i valoració de la seva rendibilitat en el maneig del malalt amb patologia cutània.

Coneixement dels tractaments tòpics i dels possibles efectes secundaris.

Coneixements de cirurgia dermatològica i tècniques anestèsiques locals.

Habilitats.

Maneig clínic i d'exploracions complementàries del malalt amb patologia cutània.

Habilitat en la determinació d'actituds terapèutiques i maneig dels tractaments tòpics.

Cirurgia dermatològica bàsica: realització de biòpsia per punx, afaitat, electrocoagulació, crioteràpia, exèresi per fus simple i iniciar-se en la tècnica de les plàsties cutànies i empelts.

Habilitat per la comunicació amb el pacient i empatia.

Habilitat per organització de la feina del despatx i de l'agenda.

Nivells de responsabilitat.

Nivell 1

Interconsultes de pacients hospitalitzats en altres serveis (12 mesos)

Tots els residents realitzen cada tarda les interconsultes rebudes pel servei de Dermatologia de pacients ingressats en altres Serveis, tant de l'Hospital de Bellvitge com de l'Institut Català d'Oncologia (Hospital Duran i Reynals). La supervisió es realitza a càrrec dels adjunts responsables segons el dia de la setmana.

Objectius.

Familiaritzar-se amb l'estructura i organització de les diferents unitat d'hospitalització de l'Hospital de Bellvitge i de l'Hospital Duran i Reynals.

Ésser capaç de correlacionar en la majoria de casos, la patologia sistèmica del pacient o el tractament introduït amb les lesions cutànies que presenta i establir un tractament adequat. Detectar patologia cutània indicativa d'afectació sistèmica.

Coneixements a adquirir

Conèixer les lesions cutànies que es poden presentar en el curs d'una malaltia sistèmica o tractament i el seu maneig.

Conèixer la malaltia sistèmica que s'ha de sospitar davant de determinades lesions cutànies.

Conèixer els diversos tractaments disponibles per cada patologia a l'hospital, els seus efectes secundaris i les possibles contraindicacions.

Habilitats.

Realitzar una visita hospitalària amb anamnesi i exploració física adequades a les lesions cutànies i patologia de base del pacient.

Relacionar, quan s'escaigui, les lesions cutànies amb la malaltia o tractament rebut pel pacient.

Participar en l'elecció del tractament més adequat.

Sol·licitar les proves complementàries adequades i fer-ne una correcta interpretació.

Nivell de responsabilitat

Nivell 1-2

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES A REALITZAR (R3):

Les activitats complementàries que realitza el R3 són, per norma general menys que els altres residents degut a la gran càrrega de treball i responsabilitat. De totes maneres assisteix a totes les sessions del servei així com altres del servei d'anatomia patològica.

Cursos obligatoris:

- No hi ha cursos obligatoris.

Assistència a Jornades Cursos / Congressos:

- Reunio mensual de la Societat Catalana de Dermatologia..
- Cursos de dermatopatologia.
- Congrés nacional de Dermatologia.
- Cursos de dermatologia general.
- Curs de dermatologia cosmètica per residents.

Participació a Jornades / Congressos:

- Congrés nacional de Dermatologia.
- Jornada Catalana de Dermatologia.

Publicacions:

- Publicació d'articles juntament amb alguns dels adjunts amb els quals rota (sobretot relacionats amb limfomes, melanoma i dermatologia general).

Participació docència pregrau / postgrau:

- Docència residents més petits i docència de pregrau.

SESSIONS:

Assistència a sessions:

SESSIONS DEL SERVEI:

- Sessió clínica. Dilluns 8:30-9:30h.
- Sessió anatomia patològica. Dimarts 13:15-14:15h.
- Sessió monogràfica. Dilluns 14,15-15:30h.

SESSIONS GENERALS DE L'HOSPITAL:

- Sessions generals de l'hospital cada 15 dies

SESSIONS DE L'ACADÈMIA CATALANA DE DERMATOLOGIA: últim dijous de cada mes.

- Presentació de casos per part dels residents, i sessions monogràfiques per part d'experts.

Presentació de sessions:

- Sessió monogràfiques els dilluns.

RESIDENT DE QUART ANY (R4)

ROTACIONS

Servei de Dermatologia (10 mesos):

Servei de Dermatologia pediàtrica de l'Hospital Sant Joan de Déu (2 mesos):

OBJECTIUS:

Coneixements.

Posseir els coneixements en grau suficient per a exercir adequadament l'especialitat.

Posseir els coneixements suficients per a diagnosticar les malalties més freqüents des d'un punt de vista de la dermatopatologia.

Coneixements consolidats de les diferents subespecialitats de Dermatologia

Coneixements bàsics i clínics de radioteràpia.

Coneixements fisiopatològics i clínics de tricologia.

Habilitats.

Desenvolupar la policlínica dermatològica i resoldre els problemes que s'hi plantegin.

Maneig adequat de tècniques diagnòstiques i terapèutiques dermatològiques.

Utilitzar les tècniques apropiades per l'estudi del cabell i de les seves malalties

Adquirir un hàbit quirúrgic necessari per a poder realitzar l'activitat quirúrgica elemental que es realitza en el Servei

Dermatopatologia de Nivell adequat

Actituds amb els pacients.

Adquirir els coneixements i les habilitats suficients per a establir una relació fluida amb els pacients, adquirint els hàbits necessaris per a la correcta aproximació d'aquests, incloent els seus aspectes clínics i terapèutics.

Activitats

1. Assistencials.

Funció assistencial de dispensari similar a la d'un facultatiu adjunt. Consultarà els facultatius adjunts o el cap del Servei en cas de dubtes respecte l'actitud diagnòstica o terapèutica en casos concrets.

Serà un vertader "resident en Cap", que estimularà els altres residents i tindrà una funció assessora de les activitats científiques i assistencials que facin.

Serà responsable de les consultes intrahospitalàries amb la supervisió d'un facultatiu adjunt o cap de Servei.

Serà responsable de la programació de les sessions intrahospitalàries amb la supervisió del coordinador de docència.

Activitat quirúrgica pròpia (Controlada per l'adjunt responsable de Cirurgia dermatològica)

Fase de consolidació del treball de recerca amb l'objectiu d'elaborar una tesi doctoral.

2. Científiques.

Una cop adquirida l'anterior experiència, el metge en formació ha d'establir un programa de recerca, amb la idea d'aspirar al grau de doctor en un futur pròxim del seu període de post-especialització.

Elaboració de treballs i col·laborar en el disseny d'estudis i protocols.

Assumir la responsabilitat de l'estudi de coneixements teòrics, segons les indicacions del tutor.

La formació i activitats del metge en formació no han de quedar limitades a l'àmbit nacional. La participació i assistència a cursos, programes de formació especialitzada i congressos internacionals és aconsellable que formi part del període formatiu per tal d'establir una visió ampla de l'especialitat que permeti el seu

ROTACIONS

Rotació per Dispensari de dermatologia general propi del resident (5 mesos):

Aquesta rotació es realitza 3 dies per setmana a l'hospital i un dia per setmana a l'ambulatori

Objectius.

Realització correcta de l'anamnesi general i orientada a patologia cutània

Exploració bàsica i específica de la patologia cutània.

Maneig dels mètodes diagnòstics, exploracions complementàries i mesures terapèutiques.

Coneixement de la utilitat, indicacions, interpretació i limitacions de les proves diagnòstiques habituals.

Redacció d'informes.

Aplicar correctament els tractaments segons els protocols del Servei.

Saber diagnosticar la patologia atesa.

Coneixements a adquirir.

Confeció de l'anamnesi i exploració física del malalt orientat a patologia cutània.

Exploració de la semiologia dermatològica.

Coneixement de tècniques diagnòstiques bàsiques de laboratori de microbiologia, bioquímica i

valoració de la seva rendibilitat en el maneig del malalt amb patologia cutània.

Coneixement dels tractaments tòpics i dels possibles efectes secundaris.

Coneixements de cirurgia dermatològica i tècniques anestèsiques locals.

Habilitats.

Maneig clínic i d'exploracions complementàries del malalt amb patologia cutània.

Habilitat en la determinació d'actituds terapèutiques i maneig dels tractaments tòpics.

Cirurgia dermatològica bàsica: realització de biòpsia per punx, afaitat, electrocoagulació, crioteràpia, exèresi per fus simple i iniciar-se en la tècnica de les plàsties cutànies i empelts.

Habilitat per la comunicació amb el pacient i empatia.

Habilitat per organització de la feina del despatx i de l'agenda.

Nivells de responsabilitat.

Nivell 1

Rotació per Servei de Dermatologia. Cirurgia dermatològica (5 mesos):

El resident de 4t any realitza cirurgia el 5 primers mesos 1 dia a la setmana. Ho fa juntament, tutoritzant i ensenyant, al resident de primer any.

Objectius.

Ampliació i consolidació dels coneixements de cirurgia dermatològica, mesures d'asèpsia i tècniques anestèsiques locals apresos durant els dos primers anys de residència.

Ensenyar al R1 els coneixements bàsics de la cirurgia dermatològica.

Adquirir facilitat per l'ensenyament de coneixements.

Coneixements a adquirir.

Millorar l'execució de la cirurgia dermatològica bàsica: realització de biòpsia per punx, afaitat, electrocoagulació, crioteràpia, exèresi per fus simple, desplaçament d'empelts, Plàstia en O-Z, Plàsties de transposició, Plàstia de Limberg/romboidal, plàstia de Difourmentel, plàstia bilobulada, plàsties d'avançament, plàstia en H, plàstia en AT, plàstia en estel/illot així com realitzar intervencions complexes en àrees com els llavis, ungles, piràmide nasal i cuir cabellut.

Millorar l'execució de la tècnica d'anestèsia regional.

Conèixer les cures posteriors a la cirurgia realitzada.

Habilitats.

Realitzar correctament els procediments de cirurgia dermatològica bàsica i més complexes, mesures d'asèpsia i les tècniques anestèsiques.

Habilitat de comunicació a pacient i familiars el procediment a realitzar i cures posteriors.

Nivells de responsabilitat.

Nivell 1-2 segons si es tracta d'un procediment bàsic o de cirurgia més complex i si té el R1 al seu càrrec.

Rotació per Servei d'Anatomia patològica (8 mesos, tardes):

Aquesta rotació es realitza 3 tardes a la setmana (1 hora aproximadament) durant els 4 anys de la residència.

El servei considera que el coneixement de la Dermatopatologia és essencial per a la formació del Dermatòleg.

Objectius.

Ampliar les bases del coneixement de les mesures diagnòstiques que pot oferir la infraestructura i la tecnologia de laboratori.

Assistència i participació a la sessió setmanal de DERMATOPATOLOGIA a càrrec d'una adjunta del Servei d'Anatomia Patològica

Ésser capaç de fer un diagnòstic més acurat de les patologies.

Coneixements a adquirir.

Ampliació del coneixement de les tècniques histopatològiques i immunopatològiques bàsiques aplicades a l'estudi de les mostres de biòpsies cutànies de malalts dermatològics.

Dermatopatologia bàsica i avançada. Tècniques immunohistoquímiques.

Coneixement de les lesions elementals histològiques (patrons inflamatoris, lesions pigmentades, etc...) i patrons histològics per fer una descripció detallada de la biòpsia, un diagnòstic diferencial i diagnosticar les patologies més freqüents.

Habilitats.

Millorar la capacitat d'establir una correlació clínicopatològica i familiaritzar-se en les característiques morfològiques microscòpiques de les diferents dermatosis inflamatòries i tumorals.

Nivells de responsabilitat.

Nivell 2-3

Rotació per gabinet de làser (2 mesos):

Els dos mesos el resident rota amb un adjunt en el gabinet de làser dos dies a la setmana.

Rotació per Servei de Dermatologia pediàtrica de l'Hospital Sant Joan de Déu (2 mesos):

Els dos mesos el resident rota amb els adjunts de l'hospital de Sant Joan de Déu.

Objectius.

Consolidar el maneig de les patologies dermatològiques pediàtriques més freqüents ja vistes durant els anys de Dermatologia general.

Iniciar-se en les patologies dermatològiques pediàtriques poc freqüents i les que necessiten una actuació immediata.

Coneixements a adquirir.

Conèixer les malalties dermatològiques pediàtriques més freqüents i el seu maneig (exploracions complementàries, tractament, seguiment).

Conèixer els signes d'alarma cutanis que motivarien exploracions complementàries per descartar afectació sistèmica.

Conèixer els aspectes legals en el tracte del pacient pediàtric i adolescent.

Habilitats.

Adquirir l'habilitat de comunicar-se amb el pacient pediàtric i amb els seus pares o tutors.

Fer una exploració dermatològica adequada al pacient pediàtric.

Nivells de responsabilitat.

Nivell 3

Rotació lliure (2 mesos):

El resident pot escollir el servei que més convenient li sigui per rotar, amb l'objectiu d'ampliar els coneixements i completar la formació en el camp que desitgi.

Interconsultes de pacients hospitalitzats en altres serveis (8 mesos excepte rotacions externes)

Tots els residents realitzen cada tarda les interconsultes rebudes pel servei de Dermatologia de pacients ingressats en altres Serveis, tant de l'Hospital de Bellvitge com de l'Institut Català d'Oncologia (Hospital Duran i Reynals). La supervisió es realitza a càrrec dels adjunts responsables segons el dia de la setmana.

Objectius.

Familiaritzar-se amb l'estructura i organització de les diferents unitat d'hospitalització de l'Hospital de Bellvitge i de l'Hospital Duran i Reynals.

Ésser capaç de correlacionar en la majoria de casos, la patologia sistèmica del pacient o el tractament introduït amb les lesions cutànies que presenta i establir un tractament adequat.

Detectar patologia cutània indicativa d'afectació sistèmica.

Coneixements a adquirir

Conèixer les lesions cutànies que es poden presentar en el curs d'una malaltia sistèmica o tractament i el seu maneig.

Conèixer la malaltia sistèmica que s'ha de sospitar davant de determinades lesions cutànies.

Conèixer els diversos tractaments disponibles per cada patologia a l'hospital, els seus efectes secundaris i les possibles contraindicacions.

Habilitats.

Realitzar una visita hospitalària amb anamnesi i exploració física adequades a les lesions cutànies i patologia de base del pacient.

Relacionar, quan s'escaigui, les lesions cutànies amb la malaltia o tractament rebut pel pacient.

Participar en l'elecció del tractament més adequat.

Sol·licitar les proves complementàries adequades i fer-ne una correcta interpretació.

Nivell de responsabilitat

Nivell 1

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES A REALITZAR (R4):

Cursos obligatoris:

- No hi ha cursos obligatoris.

Presentació de sessions (servei, generals, residents, bibliogràfiques):

- Sessions bibliogràfiques del servei. Dijous de 13:00 a 14:00h.
- Sessions que hagi de presentar durant la rotació a l'hospital Sant Joan de Déu i durant la rotació lliure.

Assistència a Jornades Cursos / Congressos:

- Reunio mensual de la Societat Catalana de Dermatologia.
- Cursos de dermatopatologia.
- Congrés nacional de Dermatologia.
- Cursos de dermatologia general.
- Curs internacional de Leprologia.

Participació a Jornades / Congressos:

- Congrés nacional de Dermatologia.
- Jornada Catalana de Dermatologia.

Publicacions:

- Publicació d'articles, tant amb algun dels adjunts així com ell sol.

Participació docència pregrau / postgrau:

- Docència residents més petits i docència de pregrau.

SESSIONS:

Assistència a sessions:

SESSIONS DEL SERVEI:

- Sessió clínica. Dilluns 8:30-9:30h.
- Sessió anatomia patològica. Dimarts 13:15-14:15h.
- Sessió monogràfica. Dilluns 14:15-15:15h.

SESSIONS GENERALS DE L'HOSPITAL:

- Sessions generals de l'hospital cada 15 dies

SESSIONS DE L'ACADÈMIA CATALANA DE DERMATOLOGIA: últim dijous de cada mes.

- Presentació de casos per part dels residents, i sessions monogràfiques per part d'experts.

Presentació de sessions:

- Sessió monogràfiques els dilluns.

GRADO DE SUPERVISIÓN Y NIVELES DE RESPONSABILIDAD DE LOS FACULTATIVOS RESIDENTES EN LAS GUARDIAS TRONCALES DE PRESENCIA FÍSICA (Módulo Troncal)

INTRODUCCIÓN

La actividad urgente realizada por los facultativos residentes representa uno de los pilares fundamentales durante la etapa formativa. Es por ello que debe estar perfectamente estructurada y planificada, de manera que pueda extraerse el máximo provecho durante el periodo de residencia.

La práctica asistencial de carácter urgente requiere la adquisición de los conocimientos y habilidades necesarios para poder realizar diagnósticos rápidos, precisos y seguros, instaurando el tratamiento adecuado en cada situación, y al mismo tiempo identificando de manera precoz la patología grave, que requiere una respuesta inmediata.

La adquisición de los conocimientos y habilidades debe realizarse de manera progresiva en base a unos objetivos docentes predeterminados.

La responsabilidad del médico se encuentra directamente vinculada con la toma de decisiones. La actuación de los facultativos residentes resulta una práctica tutelada y programada y, por tanto, la asunción de responsabilidad debe ir vinculada a la progresiva adquisición de conocimientos y habilidades, de tal manera que el grado de supervisión puede y debe reducirse conforme avanza el proceso formativo, adquiriendo progresivamente mayor nivel de autonomía y responsabilidad.

En febrero de 2008 se publicó el Real Decreto (RD) 183/2008, por el que se determinan y clasifican las especialidades en Ciencias de la Salud y se desarrollan determinados aspectos del sistema de formación sanitaria especializada. De manera específica, en el capítulo V, se establece el “Deber general de supervisión y responsabilidad progresiva del residente”, desarrollando en los artículos 14 y 15 el “Deber general de supervisión” y “La responsabilidad progresiva del residente”, respectivamente.

En base a lo establecido en el punto 5 del artículo 15, la Comisión de Docencia del HUB se propuso elaborar los protocolos de supervisión y actuación de los facultativos residentes en un área asistencial de especial interés como es la actividad realizada durante la actuación urgente y especializada.

ESTRUCTURACIÓN DE LA DOCENCIA DURANTE LA ASISTENCIA URGENTE Y ESPECIALIZADA EN EL HOSPITAL UNIVERSITARIO DE BELLVITGE

La Comisión de Docencia, durante el primer trimestre de 2008, se reunió con las cuarenta unidades docentes del Hospital, para exponer el desarrollo del mencionado RD, fundamentalmente los aspectos docentes de los facultativos residentes durante la asistencia urgente y especializada.

En las reuniones se consensuaron todos los puntos tratados con los jefes de servicio, los tutores docentes y los representantes de los residentes de todas las unidades docentes acreditadas.

En base a los acuerdos a los que se llegó, la Comisión de Docencia elaboró un documento que fue presentado y aprobado por la Dirección Médica con fecha 4 de marzo de 2008.

Los puntos tratados y aceptados por todos fueron:

1. Desde el mes de octubre, la ubicación de los facultativos residentes en las guardias será en las diferentes áreas del Servicio de Urgencias para todas las especialidades, centrando allí físicamente su ubicación.

2. Distribución de los facultativos residentes en dos grandes grupos o "pools":
  - a) *Pool* de facultativos residentes de primer año (R1) y/o segundo año (R2) que realizarán guardias troncales, distribuidos en Medicina o/y Cirugía.
  - b) *Pool* de médicos residentes de especialidad, distribuidos en dos grandes grupos: uno médico ubicado en las áreas de atención a pacientes con patologías médicas y otro quirúrgico, ubicado en las áreas de atención a los pacientes quirúrgicos y traumáticos.
3. Organización de los *pools* manteniendo grupos estables de residentes, a fin de facilitar la distribución e interrelación de los facultativos residentes.
4. De acuerdo con la opinión de todos los tutores docentes, las guardias troncales los facultativos residentes de especialidades quirúrgicas las realizaran durante el primer año de residencia, en tanto que los de las especialidades médicas mantendrán las guardias troncales durante los dos primeros años de residencia.
5. A partir de segundo año los residentes de especialidades quirúrgicas y de tercer año los facultativos de especialidades médicas, realizaran guardias de su propia especialidad.
6. Distribuir las guardias en los diferentes niveles de asistencia de manera equitativa (50 %), realizando el mismo número en los módulos A y B (que en nuestro hospital es donde se atienden en primera instancia los pacientes y se valora su gravedad) y en los módulos C y D (en el que se atienden los pacientes más graves o complejos, que precisan observación, hasta que se resuelve su problema o se decide su ingreso). Ello permitirá poder realizar una buena docencia en dos niveles diferentes de atención, lo que redundará en beneficio de los residentes ya que podrán atender a los pacientes en las diferentes fases evolutivas de su enfermedad.
7. Mantener la rotación que todos los residentes de primer año realizan por el Servicio de Urgencias durante 1-2 meses por las mañanas, como parte de su formación.
8. Establecimiento de los niveles de responsabilidad con criterios unificados para todas las unidades docentes, tal y como se exponen en la tabla 1.

ESTRUCTURA DE LAS GUARDIAS

Los facultativos residentes, durante la realización de las guardias troncales, se hallan ubicados en las diferentes áreas del Servicio de Urgencias, estando en todo momento supervisados por los médicos adjuntos del Servicio de Urgencias y los diferentes facultativos especialistas a los que pueden consultar en función de la patología del paciente.

OBJETIVOS DOCENTES DURANTE EL PRIMER AÑO DE RESIDENCIA

El principal objetivo del primer año de residencia es el de iniciarse en la práctica asistencial de carácter urgente. Especialmente deberán adquirirse los conocimientos para poder identificar la patología grave, que requiere una respuesta inmediata.

En su actuación en el Servicio de Urgencias el facultativo residente complementará las habilidades y competencias conseguidas en las diferentes rotaciones clínicas, relacionadas con la realización de anamnesis y exploración física, la utilización racional y la interpretación de las exploraciones complementarias, y en la práctica de las técnicas diagnósticas más habituales.

De forma progresiva desarrollará competencias y habilidades en el trato con el paciente, con los familiares y con los compañeros (*Staff*, residentes y personal de enfermería). Será conveniente que empiece a interiorizar el concepto de *troncalidad*.

En concreto, los principales objetivos durante este período serán:

- Realizar la entrevista clínica y conseguir una buena valoración global del paciente. Sistematización por órganos. Identificación clara del motivo actual de consulta y

desarrollo de la enfermedad actual. Reconocimiento de los antecedentes familiares. Relato escrito de los datos obtenidos. Redacción de cursos clínicos y de la epicrisis.

- Técnicas y fases de la exploración por aparatos y sistemas.
- Importancia del hemograma, de la bioquímica general (función renal y hepática) y de los análisis de orina.
- Utilización clínica de la radiología simple de tórax. Proyecciones. Lectura ordenada. Signos fundamentales. Patrones radiológicos. Identificación de la patología intersticial, alveolar y pleural.
- Utilización clínica de la radiología simple de abdomen. Proyecciones. Lectura ordenada. Signos fundamentales. Patrones radiológicos. Identificación de la patología pancreática, hepática, intestinal y renal.
- Utilización clínica del ECG. Lectura ordenada. Signos fundamentales. Identificación de las arritmias, de las hipertrofias y de la cardiopatía isquémica.
- Iniciarse en la realización de las punciones arteriales y venosas, toracocentesis, paracentesis, punciones lumbares y artrocentesis.

Objetivos que debe alcanzar durante el primer año:

Módulos A y B (Atención inicial al paciente de urgencias):

- Realización correcta de anamnesis
- Exploración básica y específica de la patología aguda y urgente
- Manejo de los métodos diagnósticos, exploraciones complementarias y medidas terapéuticas
- Manejo del paciente y su familia en Urgencias
- Redacción de informes

Módulo D (Pacientes que precisan una atención más prolongada en Urgencias):

- Manejo de la fase aguda de la insuficiencia cardiaca
- Manejo de las descompensaciones agudas de los pacientes con patologías respiratorias
- Manejo de las descompensaciones de los pacientes diabéticos
- Orientación de las patologías neurológicas
- Orientación de la insuficiencia renal

Módulos A-traumatología y C (Pacientes afectos de patología quirúrgica y traumatológica)

- Indicar el tratamiento médico y colaborar en la indicación quirúrgica adecuada, bajo la supervisión del residente mayor o del adjunto.
- Realizar técnicas de anestesia local.
- Realizar técnicas asépticas y antisépticas en el quirófano.
- Preparación del campo operatorio.
- Desbridamiento de abscesos de partes blandas y tratamiento de las heridas inciso-contusas
- Asistir en el Quirófano de Urgencias, como primer ayudante, en cirugías menores y como segundo ayudante, si así se requiere en cirugías urgentes mayores.
- Aplicar correctamente los tratamientos antibióticos según protocolos del centro.

Habilidades

- Realización de la historia clínica
- Elaboración de un informe de Urgencias
- Conocimientos básicos de la vía aérea
- Reanimación cardiaca básica
- Conocimiento y utilización de monitores
- Iniciarse en la realización de: punción lumbar, paracentesis, toracocentesis.

RESPONSABILIDAD

La adquisición de responsabilidades será progresiva.

Los residentes deberán estar siempre supervisados físicamente y no podrán firmar solos documentos de altas, bajas y otros documentos importantes, tal y como establece el RD 183/2008.

Nivel de responsabilidad 2-3.

En la tabla 2 se exponen los niveles de responsabilidad de las diferentes actividades que deben llevar a término los facultativos residentes.

Tabla 2. Niveles de responsabilidad durante el primer año de residencia.

Habilidad	Nivel de responsabilidad
Realizar una anamnesis completa	1
Exploración física	1-2
Realización de historia clínica completa del paciente de Urgencias	1
Valoración rápida de la gravedad del paciente	2-3
Realizar una orientación diagnóstica	2
Evaluación del estado mental	2
Solicitar exploraciones complementarias	2
Presentación e información al paciente y familia	1-2
Interpretar las exploraciones complementarias básicas. Analíticas, ECG, radiografía de tórax, radiografía abdominal	1-2
Interpretar las exploraciones complementarias específicas	3
Reanimación cardiopulmonar básica	2-3
Abordaje venoso: técnicas de cateterización de vías periféricas	2-3
Colocación de vías centrales	2-3
Sondaje vesical y nasogástrico	2-3
Conocimiento y utilización de los monitores. Sistemas de monitorización	2-3
Aplicar correctamente los tratamientos antibióticos según protocolos del centro	1-2
Indicar el tratamiento médico y colaborar en la indicación quirúrgica adecuada	2
Desbridamiento de abscesos de partes blandas y tratamiento de las heridas inciso-contusas	1-2
Realización de técnicas de anestesia local	1-2
Realizar técnicas asépticas y antisépticas en el quirófano	1
Preparación del campo operatorio	1-2
Realizar un informe de alta o ingreso hospitalario	2
Decidir el tratamiento y estrategia específica del paciente	3
Toma de decisión del destino del paciente: alta o ingreso	3

OBJETIVOS DOCENTES DURANTE EL SEGUNDO AÑO DE RESIDENCIA (ESPECIALIDADES MÉDICAS)

El objetivo del segundo año es el de progresar en la práctica asistencial de carácter urgente. Seguirán desarrollando las habilidades y las competencias que se han expuesto en el apartado anterior.

Responsabilidad

La adquisición de responsabilidades será progresiva.

La práctica totalidad de sus actuaciones serán tuteladas. En la tabla 3 se exponen los diferentes niveles de responsabilidad.

Tabla 3. Niveles de responsabilidad durante el segundo año de residencia.

Habilidad	Nivel de responsabilidad
Realizar una anamnesis completa	1
Exploración física	1
Realización de historia clínica completa del paciente de Urgencias	1
Valoración rápida de la gravedad del paciente	2
Realizar una orientación diagnóstica	1-2
Solicitar exploraciones complementarias	2
Presentación e información al paciente y familia	1- 2
Interpretar las exploraciones complementarias básicas. Analíticas, ECG, radiografía de tórax, radiografía abdominal	1-2
Interpretar las exploraciones complementarias específicas	1-2
Reanimación cardiopulmonar básica	2-3
Abordaje venoso: técnicas de cateterización de vías periféricas	2
Colocación de vías centrales	2
Sondaje vesical y nasogástrico	2
Aplicar correctamente los tratamientos antibióticos según protocolos del centro	1-2
Conocimiento y utilización de los monitores. Sistemas de monitorización	1-2
Realizar un informe de alta o ingreso hospitalario	2
Decidir el tratamiento y estrategia específica del paciente	2
Toma de decisión del destino del paciente: alta o ingreso	2-3